

UGOVARANJE U DINARIMA ILI DEVIZAMA

Savez ekonomista

UDK 33

YU ISSN 0354-5253

Savez ekonomista Srbije i Crne Gore

Tematski broj časopisa EKONOMIST

GODINA LVII

Beograd 2004.

Broj 1

Novi proizvodi i usluge - izvozna šansa

14. tradicionalno savetovanje ekonomista Srbije i Crne Gore

Budva, 22-23. jun 2004.

Vol. 40, Beograd, 2004.

Sva prava zadržana. Ni jedan deo ove knjige ne može biti reprodukovano, presnimavan ili prenošen bilo kojim drugim sredstvima, elektronskim, mehaničkim, za kopiranje, za snimanje ili bilo koji drugi način, bez prethodne saglasnosti izdavača.

Programsko-organizacioni odbor:

Prof. dr Boris Marović
Prof. dr Nebojša Savić
Dr Danilo Suković
Prof. dr Kosta Josifidis
Mr Branko Jovanović
Prof. dr Veselin Vukotić
Dr Dragan Lajević

Recenzenti:

Prof. dr Boris Marović
Prof. dr Nebojša Savić

Tehničko uređenje:

Ana Vasiljković

Dizajn:

Ljubomir Pavićević-Fis

Štampa:

"CICERO", Beograd
Čika-Miše Đurića 20

Tiraž:

300 primeraka

YU- ISSN 0354-5253

SADRŽAJ

Spisak autora

Predgovor

I KONKURENTNOST, NOVI PROIZVODI I USLUGE IZVOZ SRBIJE

1. Nebojša Savić: Konkurentnost, novi proizvodi i usluge izvoz Srbije 1
2. Radovan Kovačević: Unapređenje konkurentnosti kao faktor izvoza Republike Srbije 17
3. Zoran Jeremić: Uticaj stranih banaka na konkurentnost bankarstva u Srbiji 23
4. Dragan Lajović, Nemanja Nikolić: Flaširana voda za pće kao izvozna šansa 31
5. Ljiljana Stanković, Suzana Đukić: Uvođenje novih proizvoda i usluga u funkciji unapređenja konkurentnosti 41
6. Stevo Janošević, Radoslav Senić: Restrukturiranje preduzeća u funkciji unapređenja njegove konkurentnosti 51
7. Jovan Tođorović, Dragan Duranović: Značaj i izvori konkurentskih prednosti kao pretpostavke propulzivnog tržišnog privređivanja 63
8. Ljubinka Joksimović: Klasteri preduzetništva i inovacija 73
9. Mila Beštić, Ivana Prica: Potencijali razvoja sektora usluga u Srbiji 79
10. Dijana Čelik: Unapređenje konkurentnosti hotelske industrije kroz uvođenje hotelske tehnologije - izazov domaćoj hotelskoj industriji 93
11. Vladana Hamović: Unapređenje poslovne klime i jačanje konkurencije 101
12. Zlatko Bulić, Branko Jovanović: Zaštićena prirodna baština u funkciji održivog razvoja turizma u Crnoj Gori 107
13. Miljana Barjaktarović: Strategije razvoja konkurentnosti naših banaka u procesima restrukturiranja 115
14. Dušan Simonović: Zdrava hrana - razvojni izazov 129
15. Zoran Vukčević: Povećanje konkurentne sposobnosti domaćih preduzeća 137
16. Danijel Cvjetičanin, Marija Mitić: Neki problemi privrede - uticaj na konkurentnost 151
17. Života Ristić: Forum za korporaciono upravljanje u funkciji jačanja konkurentnosti ekonomije SCG 161
18. Ilija Rosić, Petar Veselinović: Konkurentnost privrede - ključna determinanta strategije razvoja 171
19. Boban Stojanović: Uticaj politike konkurencije na povećanje ekonomske efikasnosti privrede 181

20. Sofija Adžić: Kako u društvu sa nerazvijenom inovacionom infrastrukturu izvršiti osvajanje novih proizvoda i usluga?	189
21. Radovan Pejanović, Nedeljko Tica: Kvalitet kao faktor konkurentnosti agro(privredne) SCG	201
22. Branislav Gulan, Danilo Tomić: Srbija, reforme, dugovi i izvoz	209
23. Milorad Jovović: Uloga partnerskih aranžmana u razvoju matke na primjeru jedinstvenih prehrambenih proizvoda	221
24. Miroslav Đorđević, Saša Obradović: Kretanje, mogućnosti i potrebne mere za povećanje izvoza Srbije i Crne Gore	231
25. Darko Konjević, Jelena Pavićević: Uloga NVO i stranih institucija u unapređenju konkurentnosti, na primjeru Montenegro Biznis Alijanse (MBA)	243
26. Zoran Grubišić: Učenje primene čistog plivajućeg deviznog kursa kao način za poboljšanje izvozne konkurentnosti	251
27. Nada Vignjević-Đorđević: Mesto i uloga stranih institucija i ulaganja u unapređenju konkurentnosti	261
28. Tihomir Spremo: Osnovni izazovi privrede Republike Srpske na putu pridruživanja BiH-e Evropskoj Uniji	269
29. Lidija Romić: Politika bilansa kao instrument realizacije novog koncepta budžetiranja	281
30. Jagoš Bošković: Raskršća reformi	289

SPISAK AUTORA:

1. Prof. dr Sofija Adžić	Ekonomski fakultet, Subotica
2. Mr Mirjana Barjaktarović	Fakultet za trgovinu, bankarstvo, Univerzitet "Braća Karić"
3. Mila Beštić	Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom Republike Srpske
4. Mr Zlatko Bulić	Republički zavod za zaštitu prirode, Podgorica
5. Prof. Jagoš Bošković	Vojna akademija, Beograd
6. Prof. dr Danijel Cvijetićanin	Ekonomski fakultet, Beogra
7. Dijana Čelik	Montenegro Strars Hotels Group
8. Prof. dr Miroslav Đorđević	Ekonomski fakultet, Kragujevac
9. Mr Suzana Đukić	Ekonomski fakultet, Niš
10. Mr Dragan Đuranović	Slobomir P Univerzitet, Bijeljina
11. Mr Zoran Grubišić	Fakultet za trgovinu bankarstvo, Univerzitet "Braća Karić"
12. Branislav Gulan	Privredna komora Srbije, Beograd
13. Dr Vladana Hamović	Institut za Iržišna istraživanja, Beogra
14. Prof. dr Stevo Janošević	Ekonomski fakultet, Kragujevac
15. Prof. dr Zoran Jeremić	FEFA, Beograd i Fakultet za finansijski menadžment i osiguranje, Beogra
16. Prof. dr Ljubinka Joksimović	Ekonomski fakultet, Beograd
17. Mr Branko Jovanović	Lutrija Crne Gore, Podgorica
18. Mr Milorad Jovović	Ekonomski fakultet, Podgorica
19. Darko Konjević	Montenegro Biznis Alijansa, Podgorica
20. Prof. dr Radovan Kovačević	Centar za naučno-istraživački rad PKS
21. Dr Dragan Lajović	Fond za razvoja RCG
22. Marija Mitić	Srpski poslovni klub Privrednik, Beograd
23. Nemanja Nikolić	Fond za razvoj RCG
24. Mr Saša Obradović	Ekonomski fakultet, Kragujevac
25. Jelena Pavićević	Centar za primenjena istraživanja i analize, Podgorica
26. Prof. dr Radovan Pejanović	Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
27. Ivana Prica	Ekonomski fakultet, Beograd, USAID WTO Accession Project
28. Prof. dr Života Ristić	Styria banka, Beograd
29. Prof. dr Lidija Romić	Ekonomski fakultet, Subotica
30. Prof. dr Ilija Rosić	Ekonomski fakultet, Kragujevac
31. Prof. dr Nebojša Savić	FEFA, Beograd
32. Prof. dr Radoslav Senić	Ekonomski fakultet, Kragujevac
33. Prof. dr Ljiljana Stanković	Ekonomski fakultet, Niš
34. Đušani Simonović	Republički zavod za razvoj, Podgorica
35. Mr Tihomir Spremo	Republički zavod za planiranje Republike Srpske
36. Prof. dr Boban Stojanović	Ekonomski fakultet, Niš
37. Prof. dr Jovan Todorović	Slobomir P Univerzitet, Bijeljina
38. Dr Danilo Tomić	Regionalna privredna komora, Novi Sad

Prof. dr Stevo Janošević,*
Prof. dr Radoslav Senić

RESTRUKTURIRANJE PREDUZEĆA U FUNKCIJI UNAPREĐENJA NJEGOVE KONKURENTNOSTI

Abstract

becoming more significant since the scope and structure of activities in a great number of enterprises have been impaired and the quality of their business performance has for some time been below the acceptable level. This is aggravated by the fact that the reforms in Serbia in 2004 have been lagging behind and the privatization and restructuring processes have slowed down. This work represents the author's attempt to address, in a systematic form and by applying his theoretical knowledge and consulting skills, the most significant opportunities for the restructuring of an enterprise in the function of increasing its competitive position. It also accentuates some essential dimensions of an outlined approach which includes diagnostics, establishment of restructuring strategies and efforts in supporting its adequate implementation.

Uvod

Konkurentnost je suština uspeha ili neuspeha preduzeća. Kada jedno preduzeće ostvaruje konkurentsku prednost to znači da ima nešto što drugi konkurenti nemaju, da radi nešto bolje od konkurenata ili nešto što drugi konkurenti ne mogu. Posmatrano na nivou preduzeća moguće je ostvarenje konkurentne prednosti kao rezultat različite kombinacije njegovih poslova i kompetencija i načina alokacije resursa između tih poslova. Osim toga, moguće je isto na različite načine konkurisati unutar jedne industrije ili tržišta. Strategijom se utvrđuje način ostvarenja konkurentne prednosti. Ukoliko bi se aktivnost preduzeća obavljala bez konkurentskih pritisaka i ukoliko bi postojala samo jedna dobra pozicija, tada ne bi ni postojala potreba za strategijom.

Bez preduzeća koja ostvaruju konkurentsku prednost na tržištu ne može se obezbediti uspešna tranzicija privrede. Procesi globalizacije poslovanja nameću potrebu kreiranja konkurentne prednosti polazeći od globalnog sagledavanja konkurentnosti. Preduzeća su, naime, sve manje spremna da proizvode proizvode po nižim cenama i slabijeg kvaliteta od onog što predstavlja međunarodni standard, pa čak i ako mogu profitirati na zaštićenom nacionalnom tržištu. Zato u našim uslovima različiti procesi transformacije posebno dobijaju na značaju imajući u vidu da je u velikom broju preduzeća ugrožen obim i struktura delatnosti i da je kvalitet njihovih poslovnih performansi u dužem vremenskom periodu ispod nekog minimalno prihvatljivog nivoa. Repertoar strategijskih napora koje treba činiti najčešće se opisuje terminom restrukturiranje, mada ima mišljenja da se

* Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu

* Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu

